

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati po dogovoru. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Križjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Napeto pričakovanje nadaljnega razvoja v ČSR:

Za ta teden napovedujejo kritične dneve

Splošno sodijo, da mora že ta teden prinesiti odločitev glede rešitve sudetsko-nemškega problema — Vse je sedaj odvisno od Nemcev — Če ne sp rejmejo novih predlogov češkoslovaške vlade, bo postal položaj še bolj kritičen

Praga, 29. avgusta. br. Dasiravno je včerajšnja nedelja potekla popolnoma mirno in niso javljeni nikakoli pomembnejši incidenti, se vendar vsa češkoslovaška javnost zaveda, da so napetosti za češkoslovaško republiko odločilni dnevi. Morda bo že ta teden prinesel težko pričakovano odločitev.

Pozornost je zbudil včerajšnji dolgi sestanek med lordom Runcimanom in voditeljem sudetsko-nemške stranke Konradom Henleinom. Lord Runciman je v soboto zvečer odpotoval na teden-ski odhiti v Teplice, toda glede na to, da je Henlein prošil za sestanek z njegovim prvim sodelavcem Ashtonom

Gwatkinom, s katerim bi se imel sestati včeraj na gradu Rottenhausu, se je lord Runciman odločil, da prekine svoj odhiti in se je sam podal v Rottenhaus, kjer ga je že pričakoval Henlein. Imela sta štiri ure trajajoč razgovor. O čem sta razpravljala, še ni znano. Domnevajo pa, da je Henlein ponovno obrazložil Runcimanu stališče sudetsko-nemške stranke glede na najnovejša predloga češkoslovaške vlade. V okolici lorda Runcimana so zelo rezervirani in ne dajejo o tem razgovoru nikakih pojasnil. Vendar pa priznavajo, da je češkoslovaški problem stopil v odločilni stadij.

njenemu političnemu namenu tako v državi kakor v tujini, je vodstvo stranke danes jasno in nedvoumno dokazalo. Izdalo je razglas na vse svoje pristaje, v katerem skuša svetu dopovedati, da so pristajali sudetsko-nemške stranke ogroženi po nekaterih marksističnih teroristih, ki bi se hoteli uveljaviti kot politični faktor z uporabo nasilnih sredstev. Ta izumetničena argumentacija, ki jo je za zlahka sprejeli, služi vodstvu stranke za pretežno, da bi umaknilo svoja doslej veljavna navodila za svoje pristaje in v bodoče opozarjala na nemogočnost, da bi samo bilo odgovorno za svobodo in premoženje svojih pristajev.

Dr. Franc Kolner in Karel Frank, ki eta podpisala ta razglas, sta si prisvojila vlogo, za katero nimata nikake legitimacije. Notranje ministrstvo čel. republike, katerega organi natančno poznajo vzroke in povzročitelje tako zvanih incidentov, ugotavlja s popolno avtoriteto, da je razglas brez vsake resne osnove. Če bi kdo ta razglas zlorabil, da bi lahko motil javni red in mir, bo naletel na strogo in energično postopanje državne oblasti. Tudi če razširjenega tega razglašala pomeni protizakonito dejanje. Red in mir v republiki bodo ohranili le odgovorni organi

državne varnostne službe, nikakor pa se ne bo oduvala s kakšno protizakonito zlorabo v silici.

„Sedaj se pričinja odločilna bitka“

Praga, 29. avgusta. AA. Tukaj je izzval izredno zanimanje včerajšnji sestanek med lordom Runcimanom in vodjo sudetskih Nemcev Konradom Henleinom. Poslanec sudetske stranke Frank je v svojem govoru v Oberleitensdorfu rekel, da se je Henlein v gradu Rottenhaus sestal z lordom Runcimanom in da sta govorila »iz oči v oči.« Frank je še dodal: »Sedaj se pričinja odločilna bitka.«

Henlein ne gre v Stuttgart

Berlin, 29. avgusta. Konrad Henlein, vodja sudetskih Nemcev, se ne bo udeležil kongresa Nemcev iz zamejstva, ki se bo te dni vršil v Stuttgartu. Najbrž se bo Henlein kot gost udeležil velikega kongresa v Nürnbergu, ki se bo vršil od 5. do 12. septembra.

Minister dr. Korošec o volitvah

Kakor vse kaže, bo ostalo pri javnem glasovanju — Termin volitev še ni določen

Kakor poroča ponedeljski »Slovenec«, je na včerajšnjem zborovanju v Ljutomeru govoril med drugimi tudi notranji minister dr. Anton Korošec, ki se je v svojem govoru dotaknil tudi vprašanja skupščinskih volitev. Zanimiva je predvsem njegova ugotovitev, da se volilni zakon najbrže ne bo spremenil in da bo o tem razpravljala morda še le bodoča narodna skupščina. Po poročilu »Slovenca« je dr. Korošec med drugim izjavil:

»Kakor ste včeraj in danes brali, se je v vladi izvršila mala rekonstrukcija, mala sprememba. Ta mala sprememba oseb ne pomeni spremembe programa. Smer naše vladne politike se ne bo spremenila. Mi ostanemo zvesti svojim programskim izjavam v senatu in skupščini in programu JRZ. Slovenska pesem bi rekla: Mi pa ostanemo kakor smo bili, enega srca, pa ene misli!«

Bolj kakor za vladno rekonstrukcijo se politični svet sedaj zanima za nove volitve. Kdaj bodo nove volitve? Tako nas sprašujejo na vsak korak. Odkrito in jasno povem: Vlada o tem še ni sklepala, nimamo še nobenega dokončnega

sklepa. Zato so pa vse govorice o kakem trdnem postavljenem datumu brez vsake podlage. Kljub temu pa je čas, da že sedaj začnemo z delom za dober izid prihodnjih volitev. Mi se prihodnjih volitev ne bojimo, ampak že sedaj lahko postavimo prognozo za izid prihodnjih volitev. V vsej državi bo ponovno zmogala JRZ, na Hrvaškem bo tokrat še močna bivša HSS, vse druge stranke in pa stranke ostanajo, kakor se Srb izraža: »politična boranija«, droben fiziček, katerega bomo drugi pozabili. Kdaj torej bodo nove volitve? Da volitve še ne bodo jutri, za to naj vam bo dokaz dejstvo, da vlada tudi še ni prinesla odločbe o volilnem zakonu, po katerem naj se prihodnjič voli. Res je, da je vlada objavila nov volilni zakon, a se ni vezala na noben termin. Vseled tega bo morala vlada v prihodnji dobi odločiti tudi o tem, ali že sedaj predloži senatu in narodni skupščini nov volilni zakon, ali pa svojo dano obljubo prenese na novi parlament.

Vse to so stvari, o katerih danes še ne moremo s točnostjo govoriti, a bližnja bodočnost bo prinesla jasnost tudi v ta vprašanja.

Zagonetna nesreča največjega angleškega potniškega letala

Za preokeoceanske polete določeno letalo je po pristanku eksplodiralo in je popolnoma uničeno

LONDON, 29. avg. z. Vsa javnost se danes bavi z zagonetno nesrečo, ki je zadela največje angleško potniško letalo, namenjeno za preokeoceanski promet. Kakor znanu, sta nameravali Anglija in Amerika urediti stalno letalsko progo preko Océana. Anglija je v to svrhu dala zgraditi novo, najmodernejšo letalo, krilčeno na ime »Alba Trost«. Letalo je bilo tipa »Da Haviland« in je imelo prostora za 42 potnikov. V soboto popoldne so a. vršili zadnji poskusni poleti, ki so uspeli v popolno zadovoljstvo konstruktorjev. Ko pa je letalo po zadnjem poskusnem poletu pristalo in je že kakih 100 m daleč drela po zem-

lji, je nenadoma nastala eksplozija in letalo se je dobesedno prelomilo na dve. Od posadke, ki je štela osem mož, k erošni nihče ni dobil resnejših poškodb. Letalo samo pa je popolnoma uničeno. Kako je prišlo do te nesreče, je dosedaj popolna zagonetka. Nihče ne ve vzroka eksplozije, vse kaže, na to, da gre za sabotažo ali za atentat. Domnevajo namreč, da je bil v trup letala položen pekleniški stroj, ki pa je eksplodiral neposredno po pristanku. Uvedena je stroga preiskava. Zaradi te nesreče so morali uvedbo rednega preokeoceanskega prometa odgoditi za nedoločen čas.

Republikanska ofenziva napreduje

PARIZ, 29. avg. r. Šibkejši nacionalistični napadi se nadaljujejo okoli Gambete, vendar brez rezultata. Prilek nacionalistov v Estramaduri južno od Tajde so republikanci vzdržali.

Na jugu republikanci nadaljujejo ofenzivo. Na Ebru v okolici Cerbere so nacionalisti nadaljevali z napadi zlasti pri Kanaletasu in na hrib Alijo. Kljub srditim napadom se pa nacionalistom ni posrečilo prebiti republikanske fronte. Bitka pri mostičku na reki Ebru se nadaljuje, vendar ni več tako srdita. Nacionalisti so si osvojili še nekaj manjših pozicij v okolici

Gambete, sicer so pa doživeli neuspehe. Južno od Zubara republikanci še vedno napredujejo. Njihove čete so že prodrele do Castuera in se nahajajo že pred njenimi vrati. Poleg tega so republikanci že zavzeli Zarzakapilo, in si osvojili Siera del Terozo, severno od Gabeze del Buej. Republikanci so ujeli mnogo sovražnikov.

Včeraj ob 10. je 10 Francovih letal bombardiralo severno predmestje Barcelone. Ubit je bil en človek, 10 pa ranjenih. Bombe so napravile tudi precejšnjo gmočno škodo.



Konrad Henlein

vodja sudetsko-nemške stranke, ki se je včeraj ponovno sestal z lordom Runcimanom

Italija ponuja svoje motorne vlake

BEograd, 29. avg. e. Italijansko prometno ministrstvo je stavilo našemu prometnemu ministrstvu predloge za poskusno uvedbo motornih vlakov na progi Zagreb—Beograd. Ital. železniška uprava je pripravljena staviti za dobo trajanja beograjskega j-senskega veselejna na razpologo dva motorna vlaka brezplačno, ki bi vozila na progi Zagreb—Beograd in obratno. Vožnja s temi vlaki bi trajala na tej progi samo 5 ur. Prvočino je bilo nameravano, da bi motorni vlaki vozili na progi Ljubljana—Beograd, toda ustroj proge med Ljubljano in Zagrebom tega ni dopuščala. Naše prometno ministrstvo, še ni odločilo, ali italijanska ponudbo sprejme.

Horthy se je vrnil iz Nemčije

DUNAJ, 29. avg. z. Pri Hainburgu na Dunaju je davi ob 7.30 zapustil madžarski regent Horthy nemško ozemlje in se vrnil v Budimpešto. V pristanišču se je zbrala poleg oficijelnih predstavnikov velika množica, ki je madžarskemu gostu prirejala velike ovacije. Do meje so ga spremljale tri nemške vojne ladje, ki so s topovskimi streli izkazale čast odhajajočim gostom.

Hitler na inspekciji

BERLIN, 29. avg. AA. Vodja in državni kancelar Hitler je včeraj nadaljeval s svojim inspekcijskim potovanjem po zapadnih pokrajinah. Povsod ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo.

Belgijski kralj Leopold odpotoval v Italijo

BRUSELJ, 29. avg. AA. Stefani: Kralj Leopold je preko Švice odpotoval v Italijo.

Zopet velik proces v Moskvi

TOKIO, 29. avg. AA. Neki japonski list objavlja listo 50 sovjetskih odličnikov, ki bodo obsojeni v septembru zaradi veleizdaje. Med obtoženci je tudi bivši sovjetski veleposlanik v Tokiju Jurenjev. Dolže ga, da se je sestal z državnim poglavarjem tuje države in se z njim dogovarjal o tem, kako odstraniti Stalina. Kmalu se bo tudi začela razprava proti bivšemu sovjetskemu veleposlaniku v Varšavi in drugim sovjetskim diplomatom, ki jih dolže veleizdaje.

Angleška vojna mornarica se zbira

LONDON, 29. avg. AA. Nekateri tuji listi so objavili vest, da se angleška takozvana »Home fleet« — domovinska brodogoja zbira ob škotski obali zaradi bližnjega narodno-socialističnega kongresa v Nürnbergu. Londonski listi poudarjajo, da te vesti niso resnične, pristojni krogi pa poudarjajo, da se brodogoja zbira samo zaradi običajnih letnih jenskih manevrov angleškega domovinskega brodogoja.

Amerika gradi nove vojne ladje

WASHINGTON, 29. avg. z. Ameriška vlada je eklenila takoj zgraditi še dve veliki vojni ladji po 45.000 ton. Stroški za gradnjo teh ladij bodo predvideni v proračunu za prihodnje leto. Z gradnjo se bo pričelo takoj.

Borzna poročila.

CURIEH, Beograd 10. — Pariz 11.9350, London 21.2850, New York 436.75, Bruselj 73.80, Milan 22.9750, Amsterdam 238.62, Berlin 175. — Dunaj 29. — Praga 15.05, Varšava 82.30, Bukarešta 3.26.



Lord Runciman v razgovoru z dr. Hodžo

V Pragi računajo tudi s tem, da bo sedaj zopet Berlin stopil na plan. Po odhodu madžarskega regenta Horthyja je sedaj v Berlinu zopet v ospredju češkoslovaški odnosno sudetsko-nemški problem. Nemški listi so otvorili novo kampanjo proti Češkoslovaški in jo dolže, da izvaja teror nad nemško manjšino. Vsa ta akcija gre po oni poti, ki so se je tako v Pragi kakor v Londonu najbolj bali in danes je jasno, da bi vsak resnejši incident v Češkoslovaški, kakor to iz nemške strani že odkrito izjavljajo, mogel dovesti do najtežjih posledic.

Ta teden bo v Pragi posvečen intenzivnim pogajanjem. Vlada je pripravila nove predloge, v katerih je šla do najskrajnejše meje, tako da sedaj tudi v Londonu priznavajo, da od češkoslovaške vlade ni mogoče ničesar več zahtevati ne pričakovati ter da je mera popuščanja s strani Prage izčrpana. Sedaj so na vrsti Nemci, da pokažejo dobro voljo in spravljivost. Če tega ne store, potem je jasno, da jim ne gre za sporazum, marveč da zasledujejo povsem druge cilje.

Berlin odklanja opomine Londona

Berlin, 29. avgusta. br. V Berlinu so bili sprva skrajno rezervirani glede govora angleškega finančnega ministra

sira Johna Simona. Šele sedaj objavljajo listi govor v izvlečku in mu dodajajo kratke komentarje, v katerih odklanjajo opomine iz Londona. V ostalem naglašajo, da so izjave Simona le potrdile izjave ministrskega predsednika Chamberlaina glede stališča Anglije do Češkoslovaške. Nekateri deli Simonovega govora pa so berlinski krogi hudo razočarali. Očitajo mu, da je s svojimi izjavami še bolj okorajžil one kroge na Češkoslovaškem, ki hočejo izzvati krizo, ni pa posvaril onih, ki s svojim postopanjem ne prestopajo povzročajo poslabšanje položaja. Čudijo se tudi temu, da je Simon govoril o »pomirljivem vplivu« Anglije na oba tabora, češ da je na drugi strani sam priznal discipliniranost sudetskih Nemcev, ki absolutno ne potrebujejo nikakega opomina in svarila.

Odločna zavrnitev sudetskega proglasa

Praga, 29. avg. d. V pojasnilo in odgovor na razglas vodstva sudetsko-nemške stranke, po katerem naj bi se člani te stranke v bodoče posluževali vseh pravic do obrambe v sili, kadarkoli bi bili napadeni, je nemška oddajna postaja v Pragi smoti objavila naslednje:

S trudopolnim zbiranjem raznih bagatelnih novic in policijskih kronik ter z umetnim povečevanjem pomena raznih dogodkov po inozemskih listih je sudetsko-nemška stranka sedaj izvršila vse priprave, da ojači svoj pritisk na čel. pogodbenika. Da naj to njeno delovanje služi

Anglija pripravlja novo demaršo pri berlinski vladi zaradi ČSR

Po sodbi Londona bo ta teden najbolj kritičen za nadaljnji razvoj dogodkov

London, 29. avgusta. r. Senzacija današnjega dne v Londonu je povzročil članek velikega nedeljskega lista »Sunday Timesa«, ki je dejansko tedenska izdaja »Daily Telegrapha«, v katerem pravi, da namerava angleška vlada po diplomatski poti preko svojega predstavnika v Berlinu napraviti nov korak pri nemški vladi in pojasniti svoje stališče na podlagi novih predlogov prške vlade in razgovorov, ki se bodo vodili v Pragi v tem tednu. V zvezi s tem je angleška vlada ustanovila poseben odbor, ki ga tvori predsednik vlade Chamberlain, minister zunanjih del lord Halifax in finančni minister Simon. Ta odbor bo na posebnih sejah razpravljaj o češkoslovaškem proble-

mu, medtem ko bo lord Runciman istočasno vodil pogajanja v Pragi. Na ta način bo imela angleška vlada stalen vpliv na razgovore v Pragi. V Londonu z bojaznijo gledajo na dogodke, ki se bodo ta teden odigrali v Pragi. Če nova osnova, ki jo je pripravil lord Runciman in ki jo bo češkoslovaška vlada predložila sudetskemu Nemcem za nadaljnja pogajanja, ne bo sprejeta, bo težko najti novo podlago za nadaljevanje pogajanj. Pomočnik lorda Runcimana Gwatkin je odpotoval v Prago s popolnim odobrenjem angleške vlade, da predloži novi predlog, ki ga bo češkoslovaška vlada dala sudetskemu Nemcem.

Politični obgovornik

Mnogo je kokolja v naši družbi

Zlostna je rešnica — pije Ljubomir Radovanović — da je vsako stvar lažje pokvariti, kakor popraviti. Tudi ljudi. A mnogo je kokolja v naši družbi. In krivost in oduhu, ki delajo iz ljudskega neznanja, iz njegove bede in stiske političnega kapitala. In selijo se iz stranke v stranko, menjajo strankarske takaznice in znake in se obračajo, kakor veter pih. To je tip našega novega »praktičnega« politika, predsednika krajevnega odbora, ki prireja sprejeme in pošilja vdanostne brzojavke, menja stranko češče, kakor svojo suknjo, imenuje, premeša, grozi in preti, kupuje, kviri državljane in krajevne organe oblasti, gori v stranko preplašeno ljudstvo in se na podlagi tega priporoča kot vodja. — On je v neposrednem stiku s ljudstvom, on je neprestano ljudstvu pred očmi. Ali ni to nesreča, da dobiva narod preko njega pojem o političnem delu in delovanju? Prvo je, da se javno življenje otrse takih politikov in na ta način dvigne ugled političnih delavcev. — Takih »politikov«, o katerih je podal Radovanović tako uspešno sliko, je pri nas na pretek, v mestih in na kmetskih tržnicah, pa jim nihče ne upa stopiti na prste. Pa oni nemoteno vedre in oblačijo v naši ljubi deželi danski!

Krokodilove solze

Nedavno tega smo zabeležili, s kakim vidnim veseljem in zadovoljstvom je Škerbec-Sabotijev organ zabeležil vesti, da je moral njegov tekmeč tekni »Sobotas« v Kranju prenehati izhajati. Na to našo ugotovitev odgovarja sedaj imenovan dekansko-advokatski list takole: »Ne bomo sicer odgovarjali na te trditve: »Slov. Narod«, ker vemo, da je »najbolj informativna« dravobanski popoldnevnik, moramo pa odgovoriti radi veselja, ki ga nam pripisuje zaradi prepovedi izhajanja našega »šludnega tekmeča«, s drugimi besedami »nacionalnega, močno socialno usmerjenega tednika«. Namenoma se nismo hoteli spuščati v polemiko z našim »nevarnim tekmečcem« ves čas njegovega življenja, ker mi nismo hoteli jemati ugleda, ki ga je užival kot »neustrašni časopisni zagovornik nacionalnega življa v Kranju in na Gorenjskem, ki ga v današnjih časih bolj kakor kdaj prej potrebujemo«. Nam je bilo celo žal, da je naš »nevarni tekmeč«, pod čigar plaščem so imeli svoje pribežališče pripadniki vseh mogočih svetlih barv, izpustil svojo plamenito dušo v cvetu mladosti. Smatramo namreč za svojo dolžnost, da javno povemo, da se je število naših naročnikov, dokler je živel naš »nevarni tekmeč«, vedno zviševalo. Ker smo skromni, te zasluge ne pripisujemo sebi, ampak nasprotno njemu. Ker je po izjavi »Slov. Narod« »nacionalni živelj v Kranju in na Gorenjskem« sedaj v nevarnosti ter rabi v sedanjih časih »neustrašnega časopisnega zagovornika«, se z njim vred veselimo novemu »tekmeču«, ki bo še naprej pomagal širiti naš list. — Ni treba nobene pripombe temu odgovoru dekansko-advokatskega lista, ki bi naj nemara bil »duhovita zafrakcija«, pa je samo nerodno izmotavanje.

Ob dvajsetletnici

Pisatelj Miško Kranjec je v zadnji »Sobotki«, ki je izšla, napisal podlistek pod naslovom »Dvajsetletnica«. Duhovita stvar. Iz tega podlistka posnemamo te-le odstavke:

»Gospod Gaber se je tisti čas, ko je bila nekakšna svetovna vojna, ukvarjal s politiko. Bil je natančno do tisočdevetstoosemnaestega leta proti osvobojevanju, kakršnega bomo danes praznovali. Ko pa je sprevlel, da bodo stvari šle svojo pot in bo osvobojevanje res prišlo, ne glede na to, ali mu je zoprno in neprijetno, tedaj je gospod Gaber zbolel in se umaknil iz politike. Ta bolezen je bila neizbena. Zakaj gospod Gaber se je bil od štirinajstega do konca sedemnajstega z vsem srcem oklenil bivše Avstro-Ogrske, cesarjeve hiše in vsega, kar je bilo nekoč važno in sveto. Navduševal se je nad porazi, ki so jih doživljali Srbi po naših vrlih junaki, slavil našo nepremagljivo vojsko, in ponujal vsemu svetu mir pod pogojem, da vsi narodi predajo orožje naši hrabri vojski, naš kralj in cesar pa bo svetu podelil mir in svobodo in tako bo došla prav. S to veliko zamašeno logiko je torej gospod Gaber vodil svojo politiko in se boril: proti Srbom, proti Rusom, proti Francozom in proti vsem, ki so se borili proti Avstro-Ogrski in Nemčiji. Nemcem pa je delil svoj blagoslov.

Ko pa je prihajalo na prag našega življenja osemnajsto leto, ko so se že videli prvi obrisi bodočnosti, je gospod Gaber odstopil od politike in se napravil bolnega. Vso to dobo pa je gospod Gaber bil bolan. Gospod Gaber je ozdravel šele, ko je bilo vojne konec, ko se je dočela prikazala na obzorju svoboda, nova država, osvobojevanje in vse, kar je s tem v zvezi. Tedaj se je močno navdušil za vse to, kar je nekoč z ogorčenim srcem preganjal.

Take vrste torej so zasluge gospoda Gabra pri osvobojevanju. Vendar pa še to ni tak greh, večji greh gospoda Gabra pa je ta, da je sklical pripravljajni odbor, in lejte si jih: v ta pripravljajni odbor je poklical ljudi, ki so pri rešitvi osvobojevanja imeli še manj zasluge, kakor gospod Gaber, ki je v pravem času obolet...»

VEDNO ISTO

— Obožujem vašo hčerko, pripravljen sem storiti zanj vse...
— Ne govorite takih neumnosti... Iste sem govoril tudi jaz svojemu tastu.

MOŽ IN ŽENA

— Lahko bi mi bila še prišla gumb k hlačam.
— Hotela sem to storiti že davi, pa se nisem dobro potutila. Sicer pa, kaj ti je važnejše, tvoja žena ali tvoje hlače?
— No, brez žene grem lahko kamor hočem, brez hlač pa ne.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Sedem naših letal na tekmi letalcev

Male antante

Tekmovalci so danes poleteli iz Prage v Zlín, jutri pa bodo pristali v Bukarešti

Ljubljana, 29. avg. Celiki listi poročajo obširno o letalski tekmi Male antante, ki se je začela danes ob 8.30 na preteklem letališču Rynd. Posebno pozornost posvečajo našim tekmovalcem in včerajšnje »Časopis Sloves« objavlja tudi sliko dr. Rapeta in njegovega letala.

Tekmovalci se je namenilo 11 naših tekmovalcev, a v Prago jih je prišlo samo 8 s sedmimi letali. Ob koncu preteklega tedna je bilo izredno neugodno vreme na jugu naše države, v Rumuniji in Češkoslovaški, kjer so sedaj velike poplave. Kako obupno vreme je bilo za letalce, je najbolje razvidno iz dr. Rapetovega poročila (današnje »Jutro«), ki ga je poslal s poti iz Budimpešte, kamor je priletel skozi megle, dež in oblake.

Naši letalci so pristali v petek v Bratislavi, popoldne pa so odleteli proti Brnu, kjer so prenočili. V Prago so prispeli v soboto in sicer: Grohovac, Bjelanovič, Volarič, Bačić, Anastazijević, dr. Rapet in Arsenijević. Dragiču in Aduni se je smatno poškodovalo letalo že v Budimpešti, Bačiću in Dragiču pa se je pokvarilo v Zagrebu.

Rumuni so imeli več sreče, čeprav je moralo eno njihovih letal nasilno pristati v Užhorodu. Kljub temu je priletelo v Prago vseh 8 rumunskih letal. Med rumunskimi tekmovalci so znameniti letalci. Omeniti je treba zlasti Iona Cocianu, ki je letal ima čil. motorje Walter. Naši tekmovalci pa tekmujejo s letalom, ki ima akcijski radij 8.000 km.

Med Rumuni tekmujejo en letalec z letalom rumunskega izdelka; drugi rumunski tekmovalci tekmujejo s tremi nemškimi, dvema francoskima, enim italijanskim in enim angleškim letalom. Naši tekmovalci tekmujejo z dvema letalom poljske konstrukcije (a izdelanima v licenci pri nas), enim angleškim (dr. Rapet z letalom tipa Comper-Swift), enim francoskim letalom, med tem ko so druga letala domače konstrukcije. Večina naših letal ima čil. motorje Walter. Naši tekmovalci in Rumuni tekmujejo pretežno z močnejšimi stroji.

Danes morajo tekmovalci prileteti iz Prage le do Zlina, a jutri bodo pristali v Bukarešti. Upanje je, da jih slabo vreme ne bo oviralo, kakor so se mnogi bali.

Novi predpisi o odpiranju trgovin

Revizija banske naredbe ni prinesla bistvenih sprememb

Ljubljana, 29. avgusta. Nameščenci in delodajalci so se oglašali že dalje časa z zahtevami po temeljiti spremembi uredb o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratov in industrijskih obratov. Nameščenci so organizirali številne akcije za spremembo uredb, a uspeha ni bilo.

Okvirna ministrska uredba, ki je bila izdana že 1. 1929 in je v rešnici že v marsikaterem pogledu zastarela. Prav tako ne ustreza več banske naredbe, ki so bile izdane na podlagi ministrske uredb.

Končno je vendar prišlo vsaj do ankete, ki jih je sklicalo ministrstvo, da so na njih razpravljali o potrebnih spremembah. Prva anketa je bila lani oktobra v Zagrebu, druga pa januarja v Sarajevu, zahteva delodajalcev in nameščencev so si pa povsem nasprotovale ter je prišlo le do delnega sporazuma. Minister je na anketi v Sarajevu predlagal, naj bi novo uredbo končno redigirali posebni komisiji, sestavljeni iz zastopnikov delodajalcev in nameščencev. Že januarja je ministrstvo povabilo delodajalce in nameščence, naj imenujejo svoje člane v komisiji, in sicer v komisijo, ki bi uredila določbe glede trgovinskih obratov, in komisijo za obrtno in industrijsko stroje. Nameščenci so takoj imenovali svoje zastopnike v obe komisiji, delodajalci pa ne, češ, da ni oportuno sestavljati takšnih komisij, ker bi itak ne prišlo do sporazuma med obema strankama. Ker torej ni prišlo do stika med delodajalci in nameščenci, ni ministrstvo ničesar ukrenilo in je ostala v veljavi stara uredba.

Nameščenci draveke banovine so zahtevali predvsem iz socialnih in gospodarskih razlogov ter zaradi nezaposlenosti v njihovih vrstah, naj bi bil v novi uredbi uveljavljen 8-urni delovni čas v trgovskih in obrtnih obratovalnicah, v denarnih zavodih in industrijskih pisarnah pa 6-urni. Za vse te obrate naj bi veljal popoln nedeljski počitek. Opoldenski počitek naj bi trajal najmanj dve uri. Čas odpiranja in zapiranja trgovin in pisarn naj bi se povsem krlil z delovnim časom pomožnega osebja. Razen tega bi lastniki obratov ne smeli delati v času, ko obrati potivajo, da bi bile onemogočene vse zlorabe.

Banska uprava se ni odločila tako kmalu za revizijo naredbe, ker je čakala na

novi ministrski uredbi, ko pa je kazalo, da še ne bo v doglednem času izdana, je nekoliko revidirala staro naredbo. Spremembe so bile objavljene 26. julija. Bistvenih sprememb ni.

V trgovinskih obratih je trajal doslej delovni čas (odnosno obratovalni čas) skupno 9 ur, sedaj je nekoliko krajši ter traja 8 in trideset ur v Ljubljani in Mariboru, razen julija in avgusta, ko traja 8 in četrto ur. V vseh drugih krajih ostane delovni čas 10 ur nadalje v veljavi.

Pomembna sprememba pa je, da spadajo odsele tudi spedijske trgovine med druge trgovinske obrate ter je za nj, določen isti obratovalni čas. Prejšnje čase so bile spedijske trgovine lahko odprte 10, druge mesece pa 11 ur. Izvzete so še delikatesne trgovine, ki jim je dovoljeno v Ljubljani in Mariboru poslovati 9 in četrto ur na dan vse leto. Delikatesne trgovine zapirajo šele ob 20. V drugih krajih so delikatesne trgovine lahko odprte vse leto po 11 ur na dan, kar je sicer v nesoglasju s predpisi, da smejo nameščenci biti na dan zaposleni največ 10 ur. (To določa tudi ministrska uredba.)

Po spremljenih banski naredbi je uveden popoln nedeljski počitek tudi v jesenski okolici, v Koroški Bell in Slovenskem Javorniku. Obratovanje je pa zopet dovoljeno v Senci in Brezicih z dvehurnim opoldanskim počitkom.

Mesariji smejo obratovati od 1. maja do 30. septembra ob nedeljah dopoldne 5 ur in sicer v Ljubljani, na Jesenicah, Koroški Bell, Slovenskem Javorniku, Trzinu, Trbovljah in Mariboru. V teh krajih pa morajo biti mesnice druge mesece zaprte ob nedeljah. Po tem določilu je uvedena sprememba za Četle, kjer je veljal prej zimski nedeljski počitek, odsele pa ne več in za Trbovlje, kjer prej ni bil v veljavi nedeljski počitek.

Trgovine na debelo in njihove pisarne smejo biti odprte od 8. do 12. in od 14. do 18., druge trgovine in industrijske pisarne pa od 8. do 13. in od 15. do 18.

Pomembnejša sprememba je tudi, da smejo biti odsele trgovine v letovskih krajih v uradni sezoni odprte le 5 in pol ure dopoldne in 5 ur popoldne, med tem ko so prej smele biti odprte nepretrgano od 6. do 21. ure.

Odgovornost mater za poškodbe otrok

Matere, ki so zakrville iz malomarnosti smrt svojih otrok, na zatožni klopi

Ljubljana, 29. avgusta. V soboto se je morala zagovarjati pred sodnikom neka ženska iz Ljubljane, ki je bila v kratkem presledku že tretja mati, obtožena po § 176 k. z. Po tem paragrafu našega kazenskega zakonika se kaznuje za ječo do petih let, kdor zapusti onemogočeno osebo, ki mu je zaupana ali za katero je sicer dolžan skrbeti, ali jo pusti brez pomoči v razmerah, ki so nevarne za življenje in zdravje. Drugi odstavek tega paragrafa pravi, da se kaznuje z ječo do 15 let, če je zapuščenca oseba izgubila življenje ali pa je bila težko poškodovana in se ji je zdravje trajno pokvarilo. Po tretjem odstavku paragrafa se pa kaznuje z zaporom, kdor to iz malomarnosti stori.

Matere imajo torej veliko kazensko odgovornost glede svojih otrok. Nedavno je sedela na zatožni klopi neka poletarska mati, ki se je ponesrečil njen nezakonski otrok. Dobro vemo, kako se približajo proletaške matere v življenju. Služiti morajo vsakdanji kruh kje v tovarni zase in za svojega nezakonskega otroka, kajti navadno oče za take otroke ne plačuje alimentov. Kdo more zahtevati od take matere, da si najame osebo, ki bo pazila na otroka. Otroček te matere je padel v lonec vrele vode in se je hudo opeknil po vsem telesu ter je nekaj dni pozneje podlegel poškodbam. Mati tudi ni imela denarja za zdravniške, temveč je zdravila otroka z domačimi mazili po nasvetu sosed. Bila je obsojena po § 176 k. z.

Mati, ki so se morala zagovarjati v soboto pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča, je imela 2 in pol leta staro hčerko Marijo. Nekega dne je bil otrok samo za nekaj trenutkov brez nadzorstva. Domači so se pomudili v sosedni sobi, otrok je stopil na stol in je splezal na okno ter padel s prvega nadstropja na cesto. V bolnišnici so ugotovili, da ima Marija zlomljeno nogu v kolku. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je otrok umrl.

Obtožena mati se je pred sodnikom bridko jokala, ko je pripovedovala o svoji pokojni punčki. Mati je trdila, da bi otroka lahko rešili v bolnišnici, a sodnik je

imel raziskati njeno krivdo in ne morebitno krivdo bolnišnice za otrokovo smrt. Na podlagi obtožbenega zagovora in na podlagi priči je sodnik razsodil, da ni dokazov za krivdo in je mater oprostil.

To so primeri, ki dajejo povod za opozorilo vsem materam, naj pazijo na svoje otroke, ker nimajo glede njih samo težko odgovornost po svoji materinski in družinski vesti, temveč tudi kazensko odgovornost, ki grozi z dokaj težkimi zakonskimi sankcijami.

PRAVDA ZARADI PERONSKIH KART

Neko dekle iz ljubljanske okolice je bilo obtoženo, da je proti svojemu prepričanju lažno oviadlo nekoga postajenačelnika. Obtožbenica se je zagovarjala, da je vse res, kar je očitala v osovbi. Že pred tednom je bila razprava, na kateri je sodnik zaslišal več priči glede posameznih trditve, na drugi razpravi pa je šlo samo za peronske karte, ker je obtožbenica trdila, da je postajenačelnik od nje vedno zahteval peronsko karto, kadar je prišla na kolodvor, prijateljice svojih hčera pa je pustil brez peronskih kart na postajo. Sodnik se ni mogel prepričati, da je oviaditve oviadlo postajenačelnika proti svojemu dobremu prepričanju in jo je zaradi pomanjkanja dokazov o krivdi oprostil.

Ustanovitev kluba neodvisnih umetnikov

Ljubljana, 29. avgusta. V soboto je bil v Ljubljani ustanovljen Klub neodvisnih likovnih umetnikov. Ustanovni občni zbor je bil v prostorih Košakovih restavracije v Prešernovi ulici. Otvoril je zbor v imenu pripravljajnega odbora kipar G. Niko Pirnat, ki je podal kratek pregled dosedanjega dela odbora in govoril o smotih društva. Klub se je dobro uveljavil že vnaprej, saj so člani privedli že doslej tri razstave. Klub bo prijel razstave tudi v tujini, kjer so mnogi izmed članov že znani in priznani. Novo društvo se je sodelo lažje potekalo, da se naša

moderna umetnost organizira, zastopalo pa bo predvsem strokovne interese svojih članov. Eden izmed glavnih ciljev društva je tudi gnotna zaščita umetnikov. Niko Pirnat je pred zaključkom svojega nagovora predlagal, naj člani kluba izvolijo za svojega predsednika G. Staneta Kregarja, za tajnika Maksima Sedeja in za blaginjaka Marijo Preglja. Predlog je bil soglasno sprejet, nakar je bil izvoljen za poslovodnega tajnika prof. Bogo Fregelj, ki se je kot tak še doslej odlično udeleževal. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg. Niko Pirnat, Zdenko Kalin in Karel Putih.

Drugo polovico zborovanja je vodil nov izvoljeni predsednik, ki je poznal navzočce, naj jih družijo vedno tovariški duh v okviru kluba in v borbi za lepo umetnost. Klub neodvisnih bo prijel vsako leto razstave doma ter v tujini in bo že letos odprta v Pragi prva tovrstna razstava pod protektoratom primatorja mesta Praga dr. Petra Zenkla, predsednika Akademije znanosti in umetnosti J. B. Foersterja, dr. honoris causa Maksima Svalinskoga, rektorja umetnostne akademije kiparja Oskaria Španjela in direktorja obrtne šole dr. Pečirke. Doma v Ljubljani bo klub skušal sčasoma priti do lastnega paviljona, kjer bodo člani razstavljali. Na ustanovnem občnem zboru so bili izvoljeni za čast-

ne člani gg. dr. Fran Windhauser, dr. Fran Stele in upravniki Narodne galerije Janez Zorman.

Kraljičini darovi zdravnikom

Ljubljana, 29. avgusta. Pred dnevi, ko je kraljevič Andrej izročil odklonjanja našim zdravnikom, ki so ga operirali v Leonišču, so dobili zdravniki tudi krasna darila, ki jih je Nj. Vel. kraljica Marija kupila v trgovini z juvelirji, urami in zlatino Jos. Eberle na Mestnem trgu. Ob tej priliki je Nj. Vel. kraljica Marija oddala v delo razna zlatarska in juvelirna dela iz dragih in poldragih kamnov. Kraljica je juvelirju predložila svoje načrte, po katerih bo trdka izdelala naročila. Med pogovorom o načinu izdelave in o kakovosti dragih kamnov je Nj. Vel. kraljica pokazala izredno zanimanje za umetno zlatarsko obrt in izredno strokovnjako poznavanje dragih kamnov.

Za odklonjane zdravnike je izbrala zlate cigaretno doze, za enega izmed njih, ki ni kadilec, pa najboljšo zlato uro. Na darilih je bilo gravirano ime in monogram kraljeviča Andreja.

Stavka pečarskih pomočnikov

Izjava pečarskih mojstrov o pogajanjih za kolektivno pogodbo s pomočniki

Prejeli smo od skupnega združenja obrtnikov v Ljubljani:

Ker je bila javnost doslej o stavki v pečarski stroki le enostransko informirana, je potrebno, da se pojmasi tudi druga stran in se tako ustvari povsem jasna slika.

Podružnica zveze gradbenih delavcev v Ljubljani je poslala ljubljanskim in nekaterim izvenljubljanskim pečarskim mojstrom osnutke kolektivne pogodbe in jih obenem povabila na sestanek. Tega sestanka se mojstri niso udeležili. Nato je sklicalo mestno poglavarstvo prvo ustno razpravo, ki pa se je pečarski mojstri niso mogli udeležiti, ker so prejeli vabila prepozno in sicer v večini primerov komaj 24 ur pred razpravo. Nekateri mojstri sploh niso prejeli povabila pred razpravo, ker so bili po poslu izven Ljubljane. Zato so po svojem združenju naprosili mestno poglavarstvo, naj razpiše drugo razpravo, vendar tako, da bodo mojstri pravočasno prejeli vabila. To je mestno poglavarstvo tudi storilo in so se te razprave zastopniki delodajalcev polnoštevilno udeležili. Pri pogovorni razpravi, ki jo je sklicala delavska zbornica, so bili delodajalci povsem sporazumni, da sklenejo s svojimi pomočniki kolektivno pogodbo in sicer na podlagi kolektivnih pogodb, ki so v veljavi za druge

gradbene stroke. To so bili pripravljeni storiti kljub temu, da imajo pečarski pomočniki stalno zaposlitev skozi vse leto, dočim delajo druge gradbene stroke le po 7 do 8 mesecev v letu, 4 do 5 mesecev pa so brez službe. Že sedaj plačujejo pečarski mojstri svoje pomočnike po 4 do 6,50 din, celo do 7 din na uro. Toliko ne zaslužijo pomočniki v nobeni drugi gradbeni stroki, čeprav imajo kolektivne pogodbe, povlačna med 7 do 9 din na uro, kakor zahtevajo pomočniki, pa delodajalci ne morejo priznati, ker bi se s tem cene pečarskih izdelkov preveč zvišale.

Danes zaslužijo pečarski pomočniki od 1000 do 1750 din na mesec, pri akordnih mezdah pa v gotovih primerih celo 3000 din in več. Kljub temu zahtevajo povišanje urnih in akordnih mezd ne samo za 20 odstotno 33%, kakor so nekateri listi poročali, temveč celo za 50 do 100%. Ako primerjamo plače pečarskih pomočnikov s plačami intelektualcev, vidimo, da so plače pečarskih pomočnikov za celih 100% višje. Kljub dobri plači so pečarski mojstri že pred meseci sami povišali svojim pomočnikom plače od 0,50 do 1 din na uro. S tem so pokazali pečarski mojstri, da sami dovolj socialnega čuta do svojih pomočnikov in smatrajo, da stavka ni upravičena in je le plod dela nekaterih prenapetih.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 29. avgusta katoličani: Janez

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Poslednji vlak iz Madr'da
Kino Union: Moč ljubezni
Kino Sloga: Milijonar dobitnik
Kino Šiška: Muhasta nevesta
Kino Moste: »Königsmarkt« in »Na veseljem Dunaju«

DEZURNE LEKARNE

Danes: Sušnik, Marija trg 5; Kuralt, Gospodstvska cesta 10; Bohinec, Cesta 29. oktobra 31 (Rimska c.).

Vlom v slaščičarno

Kranj, 29. avgusta. V noči na nedeljo je doslej še neizsledeni zlikovec — sodijo pa, da sta bila najmanj dva — vdrl v delavnico kranjskega slaščičarja Antona Mohorja. Delavnica je v prostorišče štetove hiše na Savskem nabrežju, kjer je G. Mohor imel tudi trgovino, preden je otvoril svojo slaščičarno v bivši Jägerovi kavarni v Prešernovi ulici. Vlomilec je zlezal v delavnico skozi okno najbrže s Pirčevega vrta. Po odprtih v razbitih sipah in po prstnih odtisih se pozna, da je bil bolj ali manj izkušen pa ni, da je bila ženska, seveda s pomočjo štetove kuharice je namreč čula ponoči na klancu vpitje nekih fantalnov, v katerih družbi so bile tudi dekleta. V lokalni je vlomilec prebrskal vse predale, morda je iskal denar, potem pa je nagrabil sladkorja, surovega masla, več tort in piškotkov, tako da je škoda najmanj okrog 1000 din. Kar ni mogel vzeti s seboj, je pohodil in uničil. Skušal je priti tudi v sosedni prostor, kjer je skladišče, pa mu ni uspelo odpreti vrat. Na mizi je vlomilec pozabil sekirko, s katero se je najbrže hotel brniti, če bi ga kdo zasačil in prazno vrečo. Najbrže je računal s večjo zalogo, katere pa G. Mohor nikdar nima v tem prostoru, ker služi le za dnevni konzum in predelavo.

Kakor kažejo vse okoliščine, se je vlomilec predvsem hotel okostiti s sladniki predmeti in če je vse sladkarije pojedel sam, bo moral sigurno iskati pomoči pri zdravniku in lekarnarju. G. Mohor je v lom pravih orožnikov, ki so takoj uveljavili sledovanje vlomilke družbe. Zaloga blaga je bila proti vromu zavarovana in bo G. Mohor vsaj delno dobil škodo povrnjeno.

Z Ježice

Prošaro. Škol pripraviča svečano prošnvo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., spominško prošnvo masejske tragedije in prošnvo 20. letnice Jugoslavije. O podobnosti sporeda — bo javnost pravočasno obveščena.

Letina je v našem kraju letos prave povojna, vsaj kar se žita tiče. Sicer se po naših vaseh prav ničesar več ne poljvija ro. Naših mladih iz še davnih časov, ko so po 14 dni od zore do polja peči cepci pika, je pa zato na delu tem več strojnih mlatic, ki hitro in dobro opravijo nekaj tako napornega dela. Tudi setev na sejnalni stroj se je pri nas kar dobro uveljavila. Za dva pa letos na seji ne opazimo goncnik, dočim se jih lani mlajši osemso mogli ubraniti.

Poi stoletja že deluje CMD, darujmo že za pol stoletja!

A. K. za našo državo

Ljubljana, 29. avgusta

Sergej se je sklanjal k Mihelini in ji govoril nežne besede. Grenak občutek je prešinil Ivankino srce. Bila je sama, a on, ki ga je tako ljubila... Vsa njena notranjost se je upirala. Nesrečnica! Zakaj neki misli samo na tega moža? Ali ima še pravico do tega? Sai ji ne pripada več. Drugi, ki ji

Med Ivanko in Cayrolom
simpatije. Poklican v duhu
doma prihittel.

— Končno! — je vzkliknil
Presenečen nad tem tonu

zaštiten kit. Po odmoru je kazalo za Ju-
oslavtjo bolje. V 11. min. je Šipos, ki je
ves čas zalagal napad z uporabnimi centri-
menda obupal nad tovaršiljo. Sam je vodi-
žozo in akcijo končal s plasiranim strelom,
ki mu češki vratar Purkert ni bil kos. Go-
je zelo podžgal naše igralce. Napad za na-
padom se je valil proti češkemu голу,
odločilnih trenotkih pa se je zmerom po-
kazala fizična slaboš Petroviča, ki se na-
upal spuščati v borbo z robustnimi naspro-
niki. V 25. min. ko ni položaj izgledal nit-

100-388612-1000

Sreda, 31. avgusta
12: Filadelfijski simf. orkester, dirigent Stokovski (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Pisana trata (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Naro-ne pesmi ob spremljevanju citer. — sodeluje gđe. Štefka Korenčanova in g. Vilko Skok. — 18.40: Opazuj in poskušaj (g. prof. Miroslav Adlešić). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Fra Kadič-Mošič in jugoslovenska misel (Miloš Parenta). — 19.50: Kdor hoče, naj pleše (plošče). — 20.30: Koncert vojaške godbe. — 22: Napovedi poročila. — 22.15: Harmonika solo g. Ivan Maršter. — Konec ob 23 uri.

GABRIJELA, soproga,
LIDA, KORNELIJ, otro

Komisijsko žrebanje bo 12. septembra ob 5. popoldne na velesojmu.

izvestna vez
beni je niemu-
jemom se je
jaz sem bil zelo ponosen na to. Če bi bili susani
moje prijatelji! To je bil cel koncert čistok: ta
Cayrol ima srečo! vse mu gre gladko čez rok:
je bogat, dražestno ženo ima. Vidite, Ivanka, vam
se moram zahvaliti, da je moja sreča v očeh vseh
popolna.

— Ne, nikakor ne, — je nadaljeval. — Jutri zapustim svojo pisarno. Naj poreko moji 'klijenti' kar hočejo, za nekaj časa odložim svoje trgovske zadeve in odnehati se.